

၉၈၈၅၅၅

მილან კუნდერა

გამოსათხოვარი ვალსი

დიდგენის
ბიბლიოთეკა

მილან კუნდერა
ბამოსათხოვარი ვალსი

Milan Kundera
LA VALSE AUX ADIEUX

ფრანგულიდან თარგმნა პაატა ჯავახიშვილმა

გარეკანზე: კერის-მარია ჰაინდერსის ფოტო „ნევილის ჩრდილი ლინკოლნის
მემორიალზე ვამინგტონში“

© Milan Kundera 1973, 1986

All rights reserved.

All adaptations of the work for film, theatre, television and radio are strictly
prohibited.

© გამომცემლობა „დიოგენე“ 2008, 2013, 2024

ყველა უფლება დაცულია.

ISBN 978-9941-11-857-9

[www.diogene.ge](http://www.dioгене.ge)

ვუძღვნი ფრანსუა კერელს

პირველი დღე

I

შემოდგომა იწყება და ხეებს ყვითელი, წითელი და ყავისფერი ედება; ლამაზ ხეობაში გაშენებული პატარა საკურორტო ქალაქი თითქოს ხანძრის ალშია გახვეული. თაღების ქვეშ ქალები გადი-გამოდინან და წყაროებს ეწაფებიან. ამ ქალებს შვილები არ უჩნდებათ და ამ თერმულ წყლებში ნაყოფიერებას ეძებენ.

სნეულთა შორის მამაკაცი ბევრად ნაკლებია, თუმცა აქა-იქ მაინც გადაანყდებით, რადგან, როგორც ჩანს, ეს წყლები, გარდა იმისა, რომ გინეკოლოგიური ღირსებებითაა დაჯილდოებული, გულისთვისაც ფრიად მარგებელია. მიუხედავად ყველაფრისა, ერთ მამრ სნეულზე ცხრა მდედრი მოდის. ეს ამბავი კი სულ მთლად აცოფებს ერთ ახალგაზრდა გასათხოვარ ქალს, რომელიც აქ ექთნად მუშაობს და, კერძოდ, უშვილობის სამკურნალოდ ჩამოსული ქალების აუზი აბარია.

რუჟენა აქ დაიბადა და გაიზარდა, მამაც აქა ჰყავს და დედაც. ნეტა ოდესმე თუ გაუღიმებს ბედი და თუ დააღწევს თავს აქაურობას, სადაც ქალები ასე საშინლად ფუთფუთებენ?

ორშაბათია და სამუშაო დღე უკვე იწურება. კიდეც რამდენიმე მსუქანი ქალი უნდა გაახვიოს ზენარში, მოსასვენებელ სანოლზე გაანვინოს, სახე მოუმშრალოს და გაუღიმოს.

– ჰა, დაურეკავ? – ეკითხებიან რუჟენას თანამშრომლები – ერთი ორმოციოდე წლის ფერხორციანი ქალი და მეორე უფრო ახალგაზრდა და ტანთხელი გოგო.

- რატომაც არა! - პასუხობს რუჟენა.
- მიდი, მიდი! ნუ გეშინია! - ამხნევეებს ფერხორციანი და გასახდელის უკან მიუძღვება, სადაც ექთნებს კარადა, მაგიდა და ტელეფონი აქვთ.
- ახია მაგაზე, სახლში დაურეკო, - ბოროტად შენიშნავს გამბდარი და სამივენი აკისკისდებიან.
- მარტო თეატრის ნომერი ვიცი, - ეუბნება რუჟენა, როცა სიცილ-კისკისი მინყნარდება.

2

საუბარი საშინელი გამოდგა. ყურმილში რუჟენას ხმა რომ გაიგონა, ელდა ეცა.

ქალები ყოველთვის შიშის ზარს სცემდნენ, თუმცა არც ერთმა თეატრს ეს არ სჯეროდა და ამ ამბავს კეკლუცურ ოხუნჯობაში უთვლიდნენ.

- როგორა ხარ? - ჰკითხა კაცმა.
 - ვერა ვარ კარგად, - უპასუხა ქალმა.
 - რა არის?
 - უნდა დაგელაპარაკო, - პათეტიკურად მიუგო ქალმა.
- სწორედ ასეთ პათეტიკურ ტონს ელოდა ძრწოლით ნლების მანძილზე.

- რა? - მოგუდული ხმით ჰკითხა კაცმა.
- რუჟენამ გაიმეორა:
- უსათუოდ უნდა დაგელაპარაკო.
 - რა ხდება?
 - ხდება რაღაც, რაც ჩვენ, ორივეს, გვეხება.
- კაცს კრიჭა შეეკრა. ცოტა ხნის მერე გაიმეორა:
- რა ხდება-მეთქი?
 - ექვსი კვირაა, ის არ მომსვლია.
- კაცმა რის ვაივაგლახით მოთოკა თავი და თქვა:

- მერე რა, ეგეთები ხდება. ეგ არაფერსაც არ ნიშნავს.
- არა, ამჯერად ეგაა.
- შეუძლებელია. გამორიცხულია. ყოველ შემთხვევაში, ჩემი ბრალი ვერაფრით ვერ იქნება.
- რუჟენა გალიზიანდა.
- შენ მე ვინ გგონივარ?
- კაცს შეეშინდა, არ შეურაცხვეყო, რადგან უეცრად ყველაფრის შეეშინდა.
- არა, სანყენად კი არ გეუბნები, რა სისულელეა, რად მინდა შენი წყენინება. უბრალოდ იმის თქმა მინდოდა, რომ შეუძლებელია, მე დამმართოდა ეს, რომ შენ არაფრის არ უნდა გეშინოდეს. ეს ამბავი სრულიად შეუძლებელია... ფიზიოლოგიურადაა შეუძლებელი.
- მაშინ აზრი არა ჰქონია, – თქვა სულ უფრო და უფრო გალიზიანებულმა გოგომ. – მაპატიე, რომ შეგანუხე.
- კაცს შეეშინდა, ყურმილი არ დაკიდოსო.
- არა, არა, ნამდვილად არ შეგინუხებია. პირიქით, კარგი ქენი, რომ დარეკე! სიამოვნებით დაგეხმარები, რასაკვირველია. ნამდვილად მოგვარდება ყველაფერი.
- „მოგვარდებაში“ რას გულისხმობ?
- კაცმა უხერხულობა იგრძნო. ვერ ბედავდა, ყველაფრისთვის თავისი სახელი დაერქმია:
- ჰო... კი... აბა რა... ისაა... მოგვარდება.
- ვიცი, რის თქმაც გინდა. ჰოდა, არც იფიქრო! დაივინყე ეგ აზრი. მთელი ცხოვრებაც რომ გამიმწაროს ამ ამბავმა, მაინც არ ვიზამ.
- კაცს ისევ დამბლა დაეცა ძრწოლისგან, მაგრამ ამჯერად მორცხვად გადავიდა შეტევაზე:
- მაშინ რატომღა მირეკავ, თუკი ჩემთან ლაპარაკი არ გინდა? გინდა ჩემთან ერთად მაგის განხილვა თუ უკვე მიღებული გაქვს გადაწყვეტილება?
- შენთან ერთად განხილვა მინდა.

- მაშინ ჩამოვალ და გნახავ.
- როდის?
- შეგატყობინებ წინასწარ.
- კარგი.
- მაშ, ნახვამდის, ჰო?
- ნახვამდის.

კაცმა ყურმილი დაკიდა და მიაშურა ოთახს, სადაც ორკესტრი ელოდებოდა.

- ბატონებო, რეპეტიცია დამთავრებულია, - თქვა მან. - ამ-ჯერად არაფრის თავი აღარ მაქვს.

3

ყურმილი რომ დაკიდა, რუჟენა ბრაზისგან მთლად განითლე-ბულიყო. კლიმას ქცევამ ამ ამბის გაგებისას ნამდვილად შეურაცხყო გოგო. სხვათა შორის, უკვე დიდი ხანი იყო, რაც ისედაც შეურაცხყოფილად გრძნობდა თავს.

ერთმანეთი ორი თვის წინ, ერთ საღამოს გაიცნეს, როდესაც სახელმწიფო მესაყვირემ თავის ჯგუფთან ერთად ამ საკურორტო ქალაქში დაუკრა. კონცერტის მერე წაიქეიფეს და გოგოც მიიპატიჟეს. მესაყვირემ ის სხვებს შორის გამოარჩია და ღამეც ერთად გაატარეს.

მას შემდეგ კაცს სიცოცხლის ნიშანწყალი არ მოუცია. გოგომ ორი ღია ბარათი გაუგზავნა, მაგრამ კაცს არც ერთზე არ გაუცია პასუხი. ერთ დღეს, როცა გოგო გავლით იყო დედაქალაქში, თეატრში დაურეკა, სადაც, მისი ცნობით, კაცი თავის ჯგუფთან ერთად ატარებდა ხოლმე რეპეტიციებს. ვილაც კაცმა, რომელმაც ყურმილი აიღო, ვინ ბრძანდებოდა, ჰკითხა და მერე უთხრა, ახლავე დავუძახებ კლიმასო. როდესაც დაბრუნდა, რამდენიმე წამის შემდეგ, რეპეტიცია დამთავრებულა და მესაყვირე წასულაო, უთხრა. ნეტა ეს თავის არიდების ერთგვარი ხერხი ხომ არ არისო, გაიფიქრა

გოგომ და ისეთი წყენა იგრძნო, რომ უკვე მაშინ შეშინდა, ვაითუ ორსულად ვარო.

– დაუჩემებია, გინდა თუ არა ფიზიოლოგიურად შეუძლებელიაო... რა კარგია?! ფიზიოლოგიურად შეუძლებელი! პატარა რომ გაჩნდება, ნეტა მაშინ რაღას ბრძანებს, ერთი ვიცოდე?!

ორივე თანამშრომელმა ქალმა გულმხურვალედ მოუწონა ეს სიტყვები. ერთ დღეს, როდესაც ორთქლით გაჟღენთილ დარბაზში ამცნო მათ, წუხელ ენით გამოუთქმელი საათები გავატარე სახელოვან ადამიანთან ერთად, მესაყვირე მაშინვე ყველა თანამშრომლის საერთო მონაპოვრად იქცა. მისი აჩრდილი მუდამ თან სდევდათ დარბაზებში, სადაც ისინი ერთმანეთს ენაცვლებოდნენ და, თუ ვინმე სადმე ახსენებდა მის სახელს, ქალები ჩუმი ფხუკუხნით იცინოდნენ, თითქოს მათთვის ძალიან ახლო ნაცნობზე ყოფილიყოს ლაპარაკი. ხოლო როცა შეიტყვეს, ვაჟბატონს რუჟენა დაუორსულებიაო, ყველას რაღაც უცხო სიამე დაეუფლა, რადგან ამიერიდან კაცი უკვე ფიზიკურადაც მათთან იყო ექთნის საშვილოსნოს მიკარგულ სიღრმეებში ჩაბუდებული.

ფერხორციანმა ბეჭებზე ხელი მოუტყაპუნა:

– კარგი, კარგი, ჩემო გოგო, დამშვიდდი! ნახე, შენტვის რა მაქვს... და თვალწინ რომელიღაც სურათებიანი ჟურნალის ბინძური და დაჭმუჭნილი ნომერი გადაუშალა.

– შეხედე!

სამივენი ესტრადაზე გამოჭიმული და ტუჩებთან მიკროფონ-მომარჯვებული ახალგაზრდა და პენიანი შავგვრემანი ქალის ფოტოს დააშტერდნენ.

რუჟენა ცდილობდა, ამ რამდენიმე კვადრატულ სანტიმეტრზე თავისი ბედისწერა ამოეცნო.

– არ ვიცოდი, ასეთი ნორჩი თუ იყო, – თქვა გულაჩქროლებულმა.

– კარგი, რა! – გაიღიმა ფერხორციანმა. – ათი წლის წინანდელი ფოტოა. ტოლები არიან ასაკით. ეს ქალი შენ მეტოქეობას ვერ გაგინევს!

რუჟენასთან ტელეფონით საუბრის დროს კლიმას გაახსენდა, რომ ამ თავზარდამცემ ამბავს უკვე კაი ხანია, ელოდა. ნამდვილად არავითარი საფუძველი არა ჰქონია, ეფიქრა, გინდა თუ არა მე გავანაყოფიერე რუჟენა იმ საბედისწერო საღამოსო (პირიქით, დარწმუნებულიც კი იყო ამ ბრალდების უსამართლობაში), მაგრამ ასეთ შეტყობინებას უკვე წლების მანძილზე, რუჟენას გაცნობამდეც ელოდა.

ოცდაერთი წლისა იყო, როდესაც მასზე შეეყვარებულმა ერთმა ქერა გოგონამ, ცოლად მოყვანა რომ ეიძულებინა, ფეხმძიმობა მოიმიზეზა. შავბნელი კვირები დაუდგა მაშინ კლიმას, კუჭის სპაზმები დაეწყო, ბოლოს კი საერთოდაც ავად გახდა. იმ დროიდან მოყოლებული, იცოდა, რომ ორსულობა ისეთი ოინია, რომელიც ნებისმიერი ადგილიდან ნებისმიერ დროს შეიძლება გამოტყვევრეს, ოინი, რომლის წინააღმდეგ არანაირი მეხამრიდი არ არსებობს და რომელიც პათეტიკური ტონით ცხადდება ტელეფონში (იმჯერადაც ქერა გოგონამ ეს დამაქცეველი ამბავი ტელეფონით აუწყა). ოცდაერთი წლის ასაკში თავს გადახდენილმა ამ შემთხვევამ ის ქნა, რომ მას შემდეგ ყოველთვის შიშის ჟრუანტელით უახლოვდებოდა ხოლმე ქალებს (თუმცა ამავდროულად არც ცდას აკლებდა) და ყოველი სასიყვარულო პაემნის შემდეგ ცახცახით ელოდა ავბედით შედეგებს. ბევრი მსჯელობის შედეგად თავი კი დაირწმუნა, ჩემი ავადმყოფური სიფრთხილის წყალობით ამგვარი ბედუკულმართობის ალბათობა პროცენტის მეათასედს ძლივს თუ აღწევსო, მაგრამ პროცენტის ამ მეათასედისგანაც კოჭებში ეპარებოდა სული.

ერთხელ, თავისუფალი საღამოსგან ცდუნებულმა, ერთ ახალგაზრდა ქალს დაურეკა, რომელიც, კაი ორი თვე იქნებოდა, არ ენახა. ქალმა ხმაზე იცნო თუ არა, შეჰყვირა:

– ღმერთო ჩემო, შენა ხარ?! ერთი სული მქონდა, შენი ზარი გამეგონა! ისე მჭირდებოდა, რომ დაგერეკა!

ამ ყოველივეს ისეთი დაჟინებით და ისეთი პათოსით ამბობდა, რომ ჩვეული ელეთმელეთებისგან გულგახეთქილმა კლიმამ მთელი

არსებით იგრძნო, ძრწოლის მომგვრელი წამი აი ახლა დადგაო. და რადგანაც უნდოდა, რაც შეიძლება გაუფანჯლებლად შეეხედა სიმართლისთვის სახეში, სასწრაფოდ გადავიდა შეტევაზე:

– აბა რატომ მეუბნები მაგას ეგეთი ტრაგიკული ხმით?

– დედა გარდამეცვალა გუშინ, – მიუგო გოგომ და კლიმამაც შვებით ამოისუნთქა, თუმც კი მშვენივრად იცოდა, რომ უბედურება, რომლისგანაც დღენიადაგ გული უსკვებოდა, მაინც არ ასცდებოდა ერთ დღეს.

5

– ეგ უკვე მეტისმეტია. რას ნიშნავს ეს ყველაფერი? – იკითხა დასარტყამებზე დამკვრელმა და კლიმამ, როგორც იქნა, გონება მოიკრიბა. გარშემო თავისი მუსიკოსების შენუხებული სახეები დაინახა და აუხსნა, რაც ხდებოდა. კაცებმა თავ-თავიანთი საკრავები დაანწყეს და გადანყვიტეს, რჩევებით დახმარებოდნენ.

პირველი რჩევა რადიკალური გამოდგა: გიტარისტმა, რომელიც თვრამეტი წლისა გახლდათ, განაცხადა, რომ ქალი, რომელმაც მათ უფროსს და მესაყვირეს დაურეკა, უხეშად უნდა ყოფილიყო უკუგდებული.

– უთხარი, როგორც გინდა, ისე ქენი-თქო. ბავშვი ჩემგან არ არის და მე არაფერი მესაქმება ამ ყველაფერთან-თქო. თუ მაინც არ დაიშლი შენსას, სისხლის ანალიზი აჩვენებს, მამა ვინაა-თქო.

კლიმამ ყურადღება გაამახვილა იმ ამბავზე, რომ სისხლის ანალიზით ბევრი ვერაფერი მტკიცდება და ასეთ შემთხვევაში ქალის ბრალდებები მიიღება მხედველობაში.

გიტარისტმა უპასუხა, სისხლის ანალიზი საერთოდ არ ჩატარდება და ამ ხერხით უარყოფილი ახალგაზრდა ქალი თვითონვე მიხვდება, რომ უსარგებლო ნაბიჯების გადადგმისგან თავი უნდა შეიკავოს და როდესაც საბოლოოდ დარწმუნდება, რომ მისგან ბრალდებული მამაკაცი ლაჩარი და ქალაჩუნა არ არის, თავისივე ხარჯით მოიცილებს ბავშვსო.

– და თუ მაინც გააჩენს, ჩვენ, ყველანი – ორკესტრის ყველა მუსიკოსი – მივალთ სასამართლოში და ჩვენების სახით განვაცხადებთ, რომ იმხანად ჩვენ ყველანი ვკოტრიალობდით მაგ ქალის ლოგინში. ჰოდა, ეძებონ მამა ჩვენ შორის!

მაგრამ კლიმამ აღნიშნა:

– დარწმუნებული ვარ, უკან არ დაიხვეთ ჩემი გულისთვის. მაგრამ იქამდე დიდი დროა და გაურკვეველობა და შიში გადამრევს. ასეთ ამბებში დედამინის ზურგზე ყველაზე მხდალი მამაკაცი ვარ და, უწინარეს ყოვლისა, საიმედო დასაყრდენი მჭირდება.

ყველა დაეთანხმა. გიტარისტის მეთოდი, კაცმა რომ თქვას, მისაღები იყო, მაგრამ არა ყველასთვის. განსაკუთრებით გაუმართლებელი ჩანდა ისეთი ვინმესთვის, ვისაც ნერვები არ უვარგა. ეს არც რომელიმე სახელოვანი და მდიდარი მამაკაცის შემთხვევაში ივარგებდა, რა დროსაც ქალებს უღირთ ასეთ სარისკო საქმეში ჩაბმა. მაშასადამე, იმ მოსაზრებაზე შეთანხმდნენ, რომ ქალისთვის უხეშად ხელის კვრის ნაცვლად საჭირო იყო დაყვავება და მისი დარწმუნება აბორტის აუცილებლობაში. მაგრამ რა არგუმენტები აერჩიათ? აქ სამი უმთავრესი ხერხი შეიძლებოდა განეხილათ:

პირველი გოგონას გულში თანაგრძნობის აღძვრას ითვალისწინებდა: კლიმა ექთანს, როგორც თავის საუკეთესო მეგობარს, ისე დაელაპარაკებოდა, სინრფელით მიენდობოდა ყველაფერში, გამოუტყვებოდა, რომ ცოლი მძიმედ ჰყავს ავად და მოკვდება, თუ გაიგებს, რომ მის ქმარს სხვა ქალთან შვილი ჰყავს; რომ კლიმა ვერც ზნეობრივი თვალსაზრისით აიტანდა ამგვარ სიტუაციას და ვერც თავისი ნერვების მდგომარეობით; და რომ ევედრებოდა ექთანს, მოწყალება მოეღო.

მაგრამ ეს ხერხი ერთ საფუძვლიან წინააღმდეგობას აწყდებოდა. მთელ სტრატეგიას ვერ დააფუძნებდნენ ისეთ საეჭვო და არასაიმედო რამეზე, როგორც ექთნის დიდსულოვნება და კეთილშობილება. მართლაც კეთილი და თანამგრძნობი გული იყო საჭირო იმისთვის, რომ ეს ხრიკი კლიმას საწინააღმდეგოდვე არ შემოტრიალებულიყო. შეიძლება ქალი კიდევ უფრო აგრესიულად მოქცეუ-

ლიყო, როცა შეურაცხყოფილად იგრძნობდა თავს იმ ყურადღებისა და პატივისცემის გამო, რომელსაც მისი შვილის მამად შერჩეული მამაკაცი სხვა ქალის მიმართ იჩენდა.

მეორე ხერხი ახალგაზრდა ქალის კეთილგონიერებას ემყარებოდა: კლიმა შეეცდებოდა, აეხსნა მისთვის, რომ არ იყო და ვერც ვერასდროს იქნებოდა დარწმუნებული, რომ ბავშვი მართლა მას ეკუთვნოდა. ექთან ქალს მხოლოდ ერთი კინკლა შეხვედრით იცნობდა და საერთოდ არაფერი იცოდა მის შესახებ. მას წარმოდგენა არა ჰქონდა, ვინმე სხვასაც ხვდებოდა თუ არა გოგო. არა, არა, იმას კი არ ეჭვობდა, რომ გოგო განგებ ატყუებდა, მაგრამ, ამავე დროს, ვერც გოგო შეუდგებოდა იმის მტკიცებას, სხვა კაცებს არა ვხვდებიო! და კიდევ რომ დაემტკიცებინა ეს, საიდან უნდა ყოფილიყო დარწმუნებული კლიმა, რომ გოგო მართალს ამბობდა? და აბა რა ჭკუა იქნებოდა, გაეჩინა ბავშვი, რომლის მამაც ვერასოდეს იქნებოდა დარწმუნებული თავის მამობაში? შეეძლო კლიმას, მიეტოვებინა ცოლი ბავშვის გულისთვის, რომლის შესახებაც არ იცოდა, მისი იყო თუ არა? და განა თვითონ რუჟენას უნდოდა ისეთი შვილი, რომელსაც არასდროს ეცოდინებოდა, მამა ვინაა?

ეს ხერხიც მეტად საეჭვოდ წარმოჩნდა: კონტრაბასისტმა (ჯგუფის ყველაზე ასაკოვანმა მამაკაცმა) ყველას საყურადღებოდ განმარტა, რომ ახალგაზრდა ქალის კეთილგონიერებაზე ფიქრი კიდევ უფრო დიდი გულუბრყვილობა იქნებოდა, ვიდრე მისი თანაგრძნობის იმედად ყოფნა. არგუმენტაციის ლოგიკა ზოგადად გვარიანად კი ურტყამდა მიზანში, მაგრამ ახალგაზრდა ქალს გული გაეზარებოდა, საყვარელმა კაცმა ჩემი სინრფელე როგორ არ ირწმუნაო. ყველაფერი კი იმით დამთავრდებოდა, რომ ქალი კიდევ უფრო შეუპოვრად მოიქცეოდა, გაჯიქდებოდა და ბოლოს ქვასაც ააგდებდა და თავსაც შეუშვერდა.

დაბოლოს, იყო მესამე ხერხიც: მომავალ დედას კლიმა შეჰფიცავდა, რომ უყვარდა და ახლაც უყვარს. რაც შეეხება იმას, რომ ბავშვი შეიძლება სხვისი ყოფილიყო, ამაზე უმცირესი მინიშნებაც კი არ უნდა გაკეთებულიყო. პირუკუ, ახალგაზრდა ქალი კლიმას

ნდობის, სიყვარულისა და სინაზის მორევში უნდა ჩაეთრია. ყველაფერს უნდა შეჰპირებოდა, გაყრის ჩათვლით. თავიანთი გასაოცარი მომავალი უნდა დაეხატა. და შემდგომ სწორედ ამ მომავლის სახელით სთხოვდა ორსულობის შეწყვეტას. აუხსნიდა, რომ ბავშვის დაბადება ნაადრევი იქნებოდა და მათი სიყვარულის პირველ, ყველაზე ლამაზ წლებს იმთავითვე და ერთბაშად მოუღებდა ბოლოს.

ამ დასაბუთებას აკლდა ის, რაც ასე უხვად მოიძეებოდა წინაში – ლოგიკა. აბა როგორ იქნებოდა კლიმა თავდავინწყებით შეყვარებული ექთანზე, მაშინ, როცა ორი თვის განმავლობაში ყველანაირად გაუზრბოდა და ემალებოდა? მაგრამ კონტრაბასისტი ამტკიცებდა, შეყვარებულები მუდამ არალოგიკურად იქცევიან და ახალგაზრდა ქალისთვის ამის ახსნა ამა თუ იმ სახით არავითარ სირთულეს არ წარმოადგენსო. საბოლოოდ ყველა შეთანხმდა, რომ ეს მესამე ხერხი სავარაუდოდ ყველაზე დამაკმაყოფილებელი გამოდგა, ვინაიდან იგი ახალგაზრდა ქალის სიყვარულს ეხმიანებოდა, სიყვარული კი წინამდებარე გარემოებათა შორის ერთადერთ შედარებით სარწმუნო საყრდენს წარმოადგენდა.

6

თეატრიდან გამოვიდნენ და ქუჩის კუთხესთან გაიყარნენ, თუმცა გიტარისტმა კლიმა სახლის კარამდე მიაცილა. მხოლოდ ის არ იწონებდა შემოთავაზებულ გეგმას. ეს გეგმა მართლაც შეუფერებელი ერჩენებოდა სათაყვანებელი თავკაცისთვის:

– როდესაც ქალთან მიდიხარ, მათრახი თან წაიღეო! – მოიხმო ამონარიდი ნიცშედან, რომლის სრულ ნაშრომთაგან მხოლოდ ამ ფრაზას იცნობდა.

– მათრახი იმას უჭირავს, ჩემო კარგო, – ამოიგმინა კლიმამ.

გიტარისტმა შესთავაზა, მანქანით წამოგყვები საკურორტო ქალაქში, გამოვიტყუოთ გოგო და სადმე შარაგზაზე მივაჭყლიტოთო.

– ვერც ვერავინ დაამტკიცებს, რომ თვითონ არ შემივარდა ბორბლებქვეშ.

გიტარისტი ჯგუფის ყველაზე მცირეწლოვანი მუსიკოსი გახლდათ და ძალიან უყვარდა კლიმა.

– რა კეთილი ხარ, – უთხრა ამ სიტყვებით გულაჩუყებულმა კლიმამ.

გიტარისტმა ისე დეტალურად წარმოადგინა გეგმა, რომ ლოყებზე ალმური აუვიდა.

– ძალიან კეთილი ხარ, მაგრამ ეგ შეუძლებელია, – ნაიბლუყუნა კლიმამ.

– რატომ ყოყმანობ, არ ეტყობა, რა ჩათლახი ქალიცაა?!

– მართლა უზომოდ კეთილი ხარ, მაგრამ ეგ შეუძლებელია, – გაიმეორა კლიმამ და გიტარისტს დაემშვიდობა.

7

მარტო რომ დარჩა, ჯეელი კაცის წინადადებას და იმ მიზეზებს ჩაუფიქრდა, რამაც ეს წინადადება უკუგადებინა. უარი იმიტომ კი არ თქვა, რომ გიტარისტზე უფრო კეთილშობილი გახლდათ, არა, უბრალოდ უფრო გაუბედავი იყო. მკვლევლობაში თანამონაწილეობის ბრალდების შიში მისი მამობისთვის ფარდის ახდის შიშს სულ არ ჩამოუვარდებოდა. ჯერ წარმოიდგინა, როგორ დაეჯახა მანქანა რუჟენას, მერე წარმოიდგინა, როგორ იწვა რუჟენა გზატკეცილზე, სისხლის გუბეში და ამით მოჩვენებითი შეება-ნუგეში იგრძნო. მაგრამ იცოდა, რომ ხილვებსა და ოცნებებში ჩაძირვა არ არგებდა. და დიდი დარდი შემოაწვა. ცოლი გაახსენდა... ღმერთო დიდებულო! მეორე დღეს ხომ ცოლის დაბადების დღე იყო!

ექვსს რამდენიმე წუთი აკლდა, მალაზიები კი ზუსტად ექვს საათზე იკეტებოდა. თავ-პირის მტვრევით შევარდა საყვავილეში და ვარდების უზარმაზარი თაიგული იყიდა. რა მძიმე საღამო ელოდა დაბადების დღეზე! თავი უნდა მოეჩვენებინა, რომ ვითომ მას-

თანაა გულით და სულით, მთელი თავისი არსება მისთვის უნდა მიეძღვნა, სინაზე გამოეჩინა, გაერთო, ეცინა... მთელი ამ დროის განმავლობაში კი ერთი წამით ვერ მოიშორებდა ფიქრს ერთ გაბერილ მუცელზე. თავს ძალას დაატანდა და თავაზიან სიტყვებს წარმოთქვამდა, მაგრამ გონება სადღაც შორს, იმ უცხო საშოს ბნელ საკანში ექნებოდა გამომწყვდეული.

მიხვდა, რომ ამ დაბადების დღის შინ გატარება მის ძალებს აღემატებოდა და გადანწყვიტა, რუჟენას მონახულება მეტად არ გადაევადებინა.

მაგრამ მაინცდამაინც არც ეს პერსპექტივა ეპიტანავებოდა დიდად. მთებში ჩაკარგული საკურორტო ქალაქი უდაბნოდ ესახებოდა. იქ არავის არ იცნობდა იმ ამერიკელი სნეულის გარდა, რომელიც ძველი დროის მდიდარ ბურჟუასავით იქცეოდა და რომელმაც კონცერტის მერე მთელი ჯგუფი მიიპატიჟა თავის აპარტამენტში, სასტუმროში რომ ეჭირა... მუსიკოსებს შესანიშნავი სასმელები თავზე დააყარა და მკურნალი პერსონალის რჩეული ქალებიც თავს დაახვია. ასე და ამგვარად, ირიბი პასუხისმგებლობა მასაც ეკისრებოდა იმ ყველაფერზე, რაც შემდგომ რუჟენას და კლიმას შორის მოხდა. ჰოი, ოღონდ ეს კაცი, რომელმაც უზომო სიმპათია გამოხატა მაშინ მის მიმართ, ისევ საკურორტო ქალაქში დახვედროდა! კლიმა ამ წარმოსახვას, როგორც წყალნადებული ხავსს, ისე ჩაეჭიდა, რადგან ასეთ მომენტებში მამაკაცს, როგორც არასდროს, ისე სჭირდება სხვა მამაკაცის მეგობრული გაგება.

თეატრში მიბრუნდა და ყარაულის ოთახში შეეყოვნა. ტელეფონით საქალაქთაშორისო შეუკვეთა. ძალიან მალე ყურმილში რუჟენას ხმა გაისმა. ხვალვე ჩამოგაკითხავო, უთხრა გოგოს. კრინტი არ დაუძრავს იმ ამბავზე, რომელიც გოგომ ამცნო რამდენიმე საათის წინ. ისე ელაპარაკა, თითქოს ლალი და უდარდელი საყვარლები ყოფილიყვნენ.

ვითომ სხვათა შორის ჰკითხა:

– ის ამერიკელი ისევ მანდაა?

– ჰო! – მიუგო რუჟენამ.